

СТ А Н О В И Щ Е

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”

в СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Наталия Стоянова Маринова

Автор на дисертационния труд: инж. Пенка Стефанова Чернаева, редовна докторантка към катедра „Бизнес информатика“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: „Роля на информационната система в процеса на дигитална трансформация на аграрното предприятие“

I. Общо представяне на дисертационния труд.

Дисертационният труд на докторант Пенка Чернаева изследва *значението на информационните системи за процеса на дигитална трансформация на аграрното предприятие и предлага модел за тяхната ефективна оптимизация*. Разработката представлява завършено и задълбочено научно изследване с **обем 244 страници**, подкрепено с графичен, табличен и емпиричен материал.

Дисертацията и авторефератът към нея се отличават с *балансирана структура*, съставена от списък на използваните съкращения, списък на използваните фигури, списък на използваните таблици, увод, три глави, заключение, библиография, осем приложения и декларация за оригиналност и достоверност на изследването. Материалът е илюстриран посредством 34 таблици и 48 фигури в основния текст и в приложенията.

За разработването на темата докторантът е проучил значителна по обем литература от **222 заглавия** - 15 български и 207 чуждестранни.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Темата на дисертацията е **актуална** и представлява интерес от научна и приложна гледна точка. Тя се обуславя от постоянното засилване на ролята на информационните системи, интегриращи информационни технологии, организационни процеси и управленски практики, подпомагащи дейностите по анализ, планиране и контрол в аграрното предприятие. Значимостта и характерът на проблемите в избраната предметна област провокират активната научна работа в посока търсене на правилни решения, технологии и методологии за повишаване на ефективността и устойчивостта на българските зърнопроизводствени предприятия. Затова смятам, че изборът на темата дава широко поле за творческа изява и анализи.

От големия обем използвани литературни източници и изложението в основния текст се вижда, че авторката **познава** съвременното състояние на проблемите на процеса

по дигитална трансформация на аграрното предприятие. На тази основа тя правилно е дефинирала целта и задачите в дисертационния труд. Последователно и аргументирано докторантката доказва и основната си изследователска теза - че „*еволюцията на информационните системи в аграрните предприятия от отчетни към интелигентни и аналитични платформи е определяща предпоставка за реализиране на пълноценна дигитална трансформация на производствените и управленските процеси*“.

При разработването на дисертацията е използван набор от научно-изследователски подходи и методи - смесен подход (количествени и качествени методи), системен, историко-теоретичен, статистически, сравнителен и критичен анализи, моделиране, експертна оценка и др. Докторант Чернаева демонстрира умения за систематизиране, анализиране и обобщаване на огромен по обем теоретичен материал и за подходящо представяне на обработени емпирични данни за целите на своето изследване. Използваният в ръкописа стил е научно издържан и отговаря на изискванията за разработване на такъв научен труд.

Дисертацията е в стандартен обем, а използваните източници са цитирани и описани коректно. Структурирането и съдържанието на изследването са логически правилно построени, методически издържани и подкрепени чрез прилагането на подходящи аналитични инструменти и изразни средства.

Предложеният за рецензиране автореферат напълно и точно отразява съдържанието на самата дисертация, отговаря на изискванията за разработване на такъв род научно изследване и съдържа всички изискуеми елементи.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Дисертационният труд на докторант Чернаева притежава убедителни доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения по изследваните проблеми. Основните приноси на разработката могат да се очертаят в следните насоки:

Първо. Обогатяване на съществуващите знания за проблемите по приложение и интеграция на ключови съвременни информационни системи и технологии в процеса на дигитална трансформация на аграрното зърнопроизводствено предприятие.

Второ. Разработване и апробиране на интегриран авторов модел за ефективна дигитална трансформация на зърнопроизводствено предприятие, интегриращ IoT, AI/ML, FMIS/ERP, BI и други информационни технологии.

Трето. Предлагане на платформен подход за по-устойчиво и ефективно управление на отношенията по отдаване, обработване и управление на земеделските земи чрез използване на технологии с изкуствен интелект.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Всички въпроси и бележки по депозирания за рецензиране научен ръкопис бяха отправени към докторанта по време на катедрените обсъждания на вариантите на представената разработка и бяха своевременно отразени от него. Нямам други забележки към крайния вариант на дисертацията.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Представеният дисертационен труд има завършен вид и съдържа приносите, отразени в три направления на настоящото становище. Авторката показва по безспорен начин, че може да формулира научни цели, да осъществява научни изследвания и познава съществуващата практика по дисертационния проблем. Разработката има оригинален характер и представлява актуално научно-приложно изследване в областта на приложението на информационни системи за интелигентно дигитално трансформиране аграрното зърнопроизводствено предприятие.

На основание горепосоченото, препоръчвам на научното жури да **присъди** на Пенка Стефанова Чернаева образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Приложение на изчислителната техника в икономиката“.

Дата: 20.05.2026 г.

Изготвил становището: .

(доц. д-р Наталия Маринова)